

Aan de raad van de gemeente
LEIDSCHENDAM-VOORBURG

**Leidschendam-
Voorburg**

Datum 30 september 2025
Nummer 4408
Onderwerp Raadsbrief informeren over Jaarbrief Lokale Educatieve Agenda

Portefeuillehouder Wethouder Keus

1. Aanleiding

Met trots wordt er met de bijgaande jaarbrief LEA teruggeblikt op het eerste (school)jaar van de uitvoering van de in 2024 vastgestelde Lokale Educatieve Agenda (LEA). Er gebeurt enorm veel binnen het jeugd- en onderwijsveld van Leidschendam-Voorburg en de wereld staat niet stil. In deze raadsbrief en de bijbehorende jaarbrief wordt de raad meegenomen langs de belangrijkste ontwikkelingen, resultaten en samenwerkingen die in het schooljaar 2024-2025 tot stand zijn gekomen. In de bijgevoegde jaarbrief staat de informatie samengesteld door de Stuurgroep Jeugd en Onderwijs (SJO) die ook met het netwerk van de pedagogische basis is gedeeld; in deze raadsbrief staat een toelichting op die punten die specifiek de gemeentelijke rol betreffen.

Elk jaar worden nieuwe stappen genomen om de missie en visie van de Lokale Educatieve Agenda uit te voeren:

Missie

Alle kinderen hebben talenten die belangrijk zijn voor de maatschappij. Wij bieden daarom alle kinderen die opgroeien in Leidschendam-Voorburg een sterke basis om zich veilig, gezond en mentaal krachtig te ontwikkelen en op eigen wijze hun talenten te ontplooiën. Ongeacht achtergrond of beperkingen zorgen wij ervoor dat ieder kind de kansen en begeleiding krijgt, die het nodig heeft.

Visie

Dat doen wij door als collectieve basisvoorzieningen (vve, kinderopvang, onderwijs, kunst en cultuur, sport, zorg) samen te werken vanuit het perspectief van het kind en de jongere. Onderwijs en opvang bieden een geïntegreerd dagprogramma gericht op de brede ontwikkeling van ieder kind en jongere: cognitief, fysiek, sociaal, mentaal en creatief. Het programma is afgestemd op wat op de betreffende locatie of in de betreffende buurt nodig is. Ook ouders vinden er ondersteuning bij het opvoeden en opgroeien van hun kinderen. Overgangen tussen onderwijs, opvang en voorzieningen zijn in alle aspecten optimaal georganiseerd.

Dit jaar heeft in het teken gestaan van het intensiveren van de samenwerking tussen onderwijs, opvang, samenwerkingsverbanden en gemeente. Dit is gedaan door werkgroepen in te stellen met vertegenwoordigers uit de verschillende werkvelden rondom de acties en doelen van de leerlijnen uit de LEA en een gezamenlijke werkwijze te ontwikkelen.

Ook is er inspiratie opgedaan bij goede voorbeelden van hoe deze samenwerkingen uit kunnen pakken in de praktijk en gereflecteerd op wat dat voor onze gemeente vraagt. Zo zijn er werkbezoeken geweest naar KC Aquamarijn in Den Haag om te leren over verdere integratie van onderwijs en opvang en is een delegatie op bezoek geweest in Almere en Pijnacker-Nootdorp om lessen op te halen voor het te vormen Junior College van het Montessori onderwijs van 0-14 jaar.

De leden van de Stuurgroep Jeugd en Onderwijs bezoeken elkaars bijeenkomsten om elkaar nog beter te leren kennen; zo heeft Vlietkinderen haar nieuwe visie op maatschappelijke kinderopvang gepresenteerd en heeft de SPPOH een inspirerend congres gehouden over inclusief onderwijs. De gemeente heeft een diner georganiseerd over de pedagogische basis.

Het komend jaar wordt er gewerkt aan meer focus per leerlijn. Dit is gedaan door een aantal bestuurlijk opdrachtgevers (trekkers) per leerlijn te verbinden. Omdat er zoveel ontwikkelingen zijn dient het uitvoeringskader van de LEA regelmatig te worden bijgesteld. De aangescherpte opdracht voor de werkgroepen wordt voorbereid door de trekkers en ter besluitvorming neergelegd bij de SJO. Vervolgens wordt er per kwartaal gerapporteerd door de werkgroepen aan de SJO. Zo wordt er vorm gegeven aan het gezamenlijk eigenaarschap en het voeren van een gezamenlijke agenda.

De bijgevoegde jaarbrief is na het 1ste schooljaar opgesteld en moet worden gezien als een publieksjaarverslag waarin de genomen stappen worden toegelicht.

In deze raadsbrief wordt een korte samenvatting gegeven van de jaarbrief en worden een aantal zaken nader uitgelicht.

Hierbij wordt ook uitvoering gegeven aan de moties:

- Motie 813 Lokale Educatie Agenda - Lerarentekort
- Motie 811 Lokale Educatie Agenda - Bereik en gebruik VvE
- Motie 808 Sociaal-emotionele ontwikkeling LEA

En de toezegging de raad te informeren over de voortgang.

Ook wordt het Amendement ChristenUnie PvdA GroenLinks VVD GBLV - Onderzoek bredere school ID 305 uitgevoerd door inzet van het onderzoeksbureau JSO.

Voor nadere informatie wordt verwezen naar de eerdere iBabs-dossiers:
4067 Raadsbrief informeren raad opvolging moties Lokale Educatieve Agenda 2024

2. Inhoudelijke uiteenzetting

De Lokale Educatieve Agenda wordt gevoerd in het kader van de wettelijke verplichtingen die de gemeente heeft in het kader van het Onderwijs Achterstandenbeleid.

De gemeente Leidschendam-Voorburg geeft hier op ambitieuze wijze invulling aan, door een lange termijn missie en visie te formuleren die gedragen wordt door de gemeente en onderwijs- en

opvangpartners. Werkgroepen bestaande uit partners uit het veld en aangevoerd door de programmamanager van de LEA voeren de werkagenda uit die elke twee jaar wordt herijkt.

Belangrijke ontwikkelingen waarbij wordt aangesloten zijn:

Actieplan Jeugd

In 2025 is door het college het Actieplan Jeugd opgesteld.

In Leidschendam-Voorburg is de beweging ingezet om in 2030 de jeugdzorg te hebben gehalveerd. Met 1 op de 7 kinderen in de jeugdzorg is het systeem vastgelopen én onbetaalbaar geworden. Maar het pijnlijkste is dat het huidige systeem steeds meer kinderen uitsluit van het gewone leven en hen het gevoel geeft dat zij het probleem zijn. Om deze negatieve spiraal te doorbreken, is een fundamenteel nieuw perspectief nodig.

Het begint met de vraag: wat voor gemeente willen en kunnen we zijn voor kinderen die hier opgroeien? Niet het individuele kind staat centraal, maar de omgeving en de gemeenschap waarin het opgroeit. Normale opvoedvraagstukken worden niet gemedicaliseerd, maar erkend als onderdeel van het leven – inclusief de onzekerheden die daar onlosmakelijk bij horen.

De gemeente kiest niet voor nóg meer professionals, maar wil de positie van ouders verstevigen. Dat gebeurt door hen te verbinden en samen te werken als gemeenschap. De rol van de gemeente verandert daarmee fundamenteel: van sturend naar dienend. De gemeente ondersteunt en versterkt de pedagogische basis in de leefwereld van kinderen – thuis, op school en in de buurt.

In lijn hiermee zijn de in juli 2025 door het college vastgestelde uitgangspunten geformuleerd 'sterkere basis voor de jeugd', die in september 2025 besproken zijn met de Alliantie Pedagogische Basis. Dit is een vertegenwoordiging van partners uit het voorliggend veld, die aanvullend op de Stuurgroep Jeugd en Onderwijs meedenken over hoe de voorgenomen kanteling in de jeugdzorg vorm kan krijgen en de pedagogische basis te versterken. De grote betrokkenheid van partners in het onderwijs- opvang en voorliggend veld en de gezamenlijk gevoelde noodzaak om met elkaar te werken aan een versterkte pedagogische basis wordt als zeer ondersteunend ervaren. Ook de komende jaren wordt er gebouwd aan gelijke kansen voor alle kinderen in onze gemeente, zodat elk kind diens talenten kan ontwikkelen.

Zie ook: 4373 Raadsbrief uitgangspunten sterkere basis voor jeugd .

Lerarentekort in het onderwijs en kinderopvang

Het onderwerp lerarentekort is in 2024 besproken in de Stuurgroep Jeugd en Onderwijs (SJO). Kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en gemeente constateerden dat dit onderwerp is belegd op een regionale overlegtafel. Om dubbelingen te voorkomen en de SJO te behouden voor onderwerpen waar gemeente en partners lokaal voor aan de lat staan wordt het onderwerp niet in dit overleg belegd.

Leerlijn 1: het hele jonge kind

In het jaarverslag staat beschreven wat de werkgroep heeft gerealiseerd van het uitvoeringskader 2024/2025. In deze raadsbrief wordt de gemeentelijke taak voor VE verder toegelicht.

De LEA en leerlijn 1 in het bijzonder benadrukt het belang van ontwikkeling van het heel jonge kind en de betekenis van de 'normale' pedagogische basis (opvoeding, kinderopvang etc.) daarvoor. Soms hebben kinderen echter wel extra ondersteuning nodig in hun algemene ontwikkeling of taalontwikkeling. Een voorbeeld van wat gemeentes extra doen om taalontwikkeling te ondersteunen is de Voorschoolse Educatie (VE).

Bereik en Gebruik Voorschoolse Educatie (VE)

Het college vindt het belangrijk dat alle kinderen naar school gaan en kunnen. Voor sommige kinderen is daarvoor in de peutertijd meer nodig wat aangeboden kan worden met VE. Gemeenten zijn ook wettelijk verantwoordelijk voor het zorgen voor een voldoende en gespreid aanbod van VE-voorzieningen voor alle doelgroeppeuters van 2,5 tot 4 jaar oud (artikel 159 Wet primair onderwijs). Om die taak goed uit te voeren is 2024 de Peutermonitor geïmplementeerd. De Peutermonitor geeft inzicht in het bereik (hoeveel kinderen met een indicatie komen ook daadwerkelijk terecht op de VE), het non-bereik, de reden van indicatie en de reden van het non-bereik.

In Q1 2025 heeft de werkgroep van de LEA een 1ste analyse uit de Peutermonitor kunnen doen. Uw raad is hierover geïnformeerd met raadsbrief 4067.

Dit maakte dat de gemeente, kinderopvang en het consultatiebureau voor het eerst op basis van data inzicht kregen in het werkelijke bereik en de spreiding van de kinderen over de VE. De datakwaliteit van de gemeente, JGZ en kinderopvangorganisaties is goed. De cijfers over het bereik en non-bereik uit de peutermonitor zijn daarom betrouwbaar. Met deze raadsbrief worden de bereik-cijfers gedeeld. Daarmee is motie 811 Lokale Educatie Agenda - Bereik en gebruik VvE afgedaan.

Op basis van de 1ste analyse uit de Peutermonitor is in de gemeente Leidschendam-Voorburg;

- Een bereik van 57% van de peuters met een VE-indicatie op de VE-groepen (peuteropvang). 7 peuters uit Leidschendam-Voorburg gaan naar een VE-locatie in omliggende gemeente. Wanneer deze peuters bij het bereik worden opgeteld is het bereik 60,78% Dit is een lager bereik dan wat eerder in beeld was.

	Aantal peuters in LV
Binnen VE-leeftijd (2,5-4)	1.304
Met een VE-indicatie	308
Bereik VE	180
Non-bereik VE	128
Reguliere peuters op VE locatie	42

Tabel 1. Bereikcijfers VE

Voor de analyse is ook verkend naar de mogelijke verklaringen voor non-bereik. Vergeleken met andere gemeenten in Nederland heeft de gemeente een relatief laag bereikcijfer voor de VE. Ouders die hun kind niet aanmelden voor VE geven vrijwel nooit aan dat dit om financiële redenen is. De data die tot nu toe beschikbaar is laat zien dat de meest voorkomende reden (33%) waarom ouders zich in Leidschendam-Voorburg niet aanmelden is dat zij hun kind naar de dagopvang brengen. Dit zijn over het algemeen werkende ouders die hele dag opvang nodig hebben,

waarvoor het aanbod van 16 uur VE dus niet geschikt is. Dit percentage is relatief hoog wanneer dit vergeleken wordt met andere gemeenten. Een mogelijke verklaring is het relatief hoge aantal expats in de gemeente Leidschendam-Voorburg. Sommige gemeenten rekenen deze groep mee met het bereikcijfer met als argument dat ook deze doelgroeppeuters zich op de dagopvang in een taalrijke omgeving bevinden en zich ontwikkelen voordat zij in het basisonderwijs starten. Deze groep is tot nu toe in Leidschendam-Voorburg niet meegerekend.

Er is voldoende aanbod aan VE-plaatsen in de gemeente. Ook zijn de groepen goed verspreid over de gemeente. Hierdoor is op dit moment geen sprake van wachtlijsten doordat groepen vol zitten of dat op bepaalde locaties geen plek is. In tabel 2 wordt een overzicht gegeven van het bereik per wijk.

Wijk	Aantal geïndiceerde peuters	Aantal bereikte peuters	Percentage bereikt
Prinsenhof	55	37	67%
Bovenveen	38	23	61%
Voorburg Midden	38	22	58%
De Heuvel / Amstelwijk	32	21	66%
Voorburg Noord	33	18	55%
't Lien / De Rietvink	25	12	48%
De Zijde / Duivenvoorde / Park Veursehout	16	12	75%
Essesteijn	17	6	35%
Leidschendam - Zuid en omgeving	17	11	65%
Damsigt en omgeving	13	6	46%
Stompwijk	8	6	75%
Voorburg West / Park Leeuwenbergh	4	1	25%
Voorburg Oud	6	1	17%

Tabel 2. Bereik VE per wijk

- Te zien valt dat de urennorm VE in Leidschendam-Voorburg goed wordt gehaald. De gemeente is wettelijk verplichting 16 uur VE aan te bieden. Gemiddeld gezien wordt 14 tot 15 uur afgenomen. Dit is hoog in vergelijking met andere gemeentes in Nederland. Door in- en uitstroom van peuters is een gemiddelde van 14-15 van de 16 uur normaal.
- VE peuters gaan naar een zogeheten peuteropvanggroep. Op de peuteropvanggroepen zitten vaak ook reguliere peuters. Peuters met een VE indicatie (doelgroeppeuters) hebben voorrang op deze groepen. Uit de Peutermonitor blijkt dat de peuteropvanggroepen over het algemeen zwaar bezet zijn met peuters met een VE-indicatie. Naast 180 doelgroeppeuters zitten 42 reguliere peuters op de peuteropvang. In het kader van het voorkomen van segregatie en het behalen van goede kwaliteit op de VE, doordat de druk op de groepen hierdoor groot is, is dit een aandachtspunt. Gemeente en kinderopvangorganisaties verkennen samen hoe de druk op de VE groepen kan worden

verkleind zodat pedagogisch medewerkers voldoende aandacht kunnen hebben voor de ontwikkeling van alle kinderen op de groep.

- Er zijn op dit moment geen wachtlijsten voor de VE. Wel is te zien dat veel peuteropvanggroepen (VE-groepen) bijna volledig bestaan uit doelgroeppeuters. Wanneer de partners inzetten op het vergroten van het bereik kunnen er om die reden wachtlijsten ontstaan en zal mogelijk een vraag ontstaan voor het openen van extra groepen. De gemeente houdt daarom met de VE aanbieders nauwlettend in de gaten door middel van de Peutermonitor wanneer en waar nieuwe locaties nodig zijn om wachtlijsten te voorkomen.

Doorontwikkeling Peutermonitor en bereik

Met het invoeren van de eerste Peutermonitor is aan een belangrijke voorwaarde voldaan om meer zicht te krijgen op het bereik van de VE. Hiermee is aan het licht gekomen dat er nog grote stappen gezet moeten worden voordat alle kinderen goed voorbereid zijn op school. Samen met JGZ, het consultatiebureau en kinderopvang-organisaties blijft het college zich inzetten om het bereik te vergroten. Concreet wordt aankomend jaar de focus gelegd op:

- Verbeteren toeleiding. Nadat de bereikcijfers uit de Peutermonitor bekend werden, is de prioriteit gelegd op het verbeteren van het proces van toeleiding naar VE. De komende periode onderzoeken de gemeente, het consultatiebureau en de kinderopvangorganisaties welke interventie om de toeleiding te verbeteren voor alle partijen werkt en de kans op het vergroten van het bereik het meest groot.
- Omdat het bereikcijfer lager is uitgevallen dan voor het gebruik van de Peutermonitor werd gedacht, is het vervroegen van het VE aanbod op verzoek van de VE-aanbieders van 2,5 naar 2 jaar (actie uitvoeringskader LEA 2024) on-hold gezet en wordt prioriteit gegeven aan het verhogen van het bereik.
- De Peutermonitor biedt inzicht in de reden waarom ouders zich niet aanmelden. Van 62% van het non-bereik is door de JGZ geen reden geregistreerd. In aantallen is bekend van de 128 peuters die niet bereikt worden van 37 de reden bekend. Het komende jaar wordt ingezet op het verbeteren van de registratie in de Peutermonitor.

Inclusief en passend aanbod in de kinderopvang

Voor kinderen die extra ondersteuning nodig hebben in hun (taal)ontwikkeling is VE beschikbaar. Kinderopvangorganisaties, schoolbesturen en de gemeente erkennen dat VE niet voor alle kinderen passend is en dat er, door een groeiende groep kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte, nog meer nodig is dan het aanbod VE. Binnen deze leerlijn van de LEA worden er nieuwe vormen van inclusief en passend aanbod in de kinderopvang ontwikkeld zodat alle kinderen de ondersteuning krijgen die ze nodig hebben om een goede start te maken in het basisonderwijs. Ook worden ontwikkel- of opvoedproblemen vroegtijdig gesignaleerd waardoor zwaardere jeugdhulp kan worden voorkomen. Zo is er in 2024 gestart met drie groepen passende kinderopvang waarbij extra ondersteuning wordt aangeboden aan professionals op de VE groepen. Ook wordt er in 2026, in zowel Leidschendam als Voorburg, met een pilot 'inclusieve kinderopvang' gestart voor kinderen van 0-4 jaar die uitvallen op de VE, KDC of reguliere kinderopvang.

Leerlijn 2: School van de toekomst

Werkgroep 2 had in dit jaar een zeer brede scope, die liep van mentale gezondheid tot het Integraal Huisvestingsplan en van inclusief onderwijs tot de verrijkte schooldag. In de jaarbrief worden de resultaten gedeeld, hieronder nog enkele aanvullingen.

Amendement ChristenUnie PvdA GroenLinks VVD GBLV - Onderzoek bredere school ID 305

Met dit amendement was gevraagd om een onderzoek naar de mogelijkheden van het verbreden of aanscherpen van het Brede School programma.

Na een uitvraag van offertes bij verschillende onderzoeksbureaus heeft JSO de opdracht gekregen dit onderzoek uit te voeren. JSO is begonnen met een inventarisatie van elementen van de verrijkte schooldag zoals landelijk wordt gehanteerd op alle PO scholen. In de volgende fase worden enkele scholen geselecteerd om verdiepende interviews mee te houden. In de derde fase worden aanbevelingen geformuleerd om het huidige Brede School programma aan te scherpen zodat het optimaal aansluit bij de doelstellingen van de verrijkte schooldag en de betreffende schoolpopulaties. De conclusies van het onderzoek worden eind 2025 verwacht.

Psycholoog op school

In december 2024 is door de Haagse Hogeschool (lectoraat Jeugdhulp in transformatie) een onderzoekvoorstel ingediend. Het onderzoek dient antwoord te geven op de hoofdvraag: draagt de inzet van de schoolpsycholoog bij aan de mentale gezondheid en het welzijn van de leerlingen en het versterken van de ondersteuningsstructuur binnen het Sint-Maartenscollege? De mogelijke uitkomsten van dit onderzoek kunnen ook handvatten bieden voor de brede ondersteuningsstructuur binnen het onderwijs, waar ook de gemeente haar bijdrage aan levert. De uitkomsten van het onderzoek worden verwacht in Q1 van 2026.

Hoogbegaafdheid

Naast aandacht voor kinderen met een taal- of ontwikkelingsachterstand is in de gemeente ook aandacht voor hoogbegaafdheid. Gymnasium Novum en Panta Rhei werken samen voor groep 9, waar jaarlijks 10-12 leerlingen in geplaatst kunnen worden. Deze leerlingen uit groep 7 en 8 van 1 van de 17 scholen van Panta Rhei die voldoen aan specifieke criteria voor hoogbegaafdheid en hoogfunctioneren volgen 2 dagdelen per week extra les, gegeven door vakleerkrachten en leerlingen 4/5 van Gymnasium Novum. Dit zijn lessen rond emotionele en sociale ontwikkeling, executieve functies en onderzoekend- en ontwerpend leren. Naast groep 9 kent Panta Rhei nog een bovenschoolse plusklas en is er in de gemeente nog de Huygensklas voor leerlingen die hoog scoren, goed kunnen leren en wat uitdaging kunnen gebruiken (vwo-leerlingen). De leerling hoeft niet hoogbegaafd te zijn.

Ook op het MBO wordt aandacht gegeven aan hoogbegaafdheid, want ook op het MBO zitten relatief veel studenten die hoogbegaafd zijn.

Leerlijn 3: doorlopende leerlijn vmbo – mbo - arbeidsmarkt

In deze leerlijn is er veel overlap met regionale overleggen en een grote samenhang met de werkzaamheden van het lokale Platform Economie Onderwijs en Arbeidsmarkt. Voor het komend jaar zal met het oog hierop verdere focus worden gekozen voor deze werkgroep.

Minder vroegtijdige schoolverlaters

De gemeente is verplicht om beleid te hebben om voortijdig schoolverlaten (VSV) tegen te gaan. Het Rijk stelt middelen beschikbaar voor gemeenten om VSV tegen te gaan en de begeleiding te organiseren. Deze financiering wordt geregeld via de Doorstroompunt regio (9 gemeenten in Haaglanden). De Doorstroompunt regio heeft een regionaal VSV programma opgesteld waarin maatregelen zijn opgenomen. Een van de maatregelen is dat de 9 gemeenten meedoen aan de inzet van het RMC-casemanagement (nu Doorstroompunt). Het Doorstroompunt heeft de taak om jongeren die uitvallen/ dreigen uit te vallen te monitoren en te begeleiden. Dat is regionaal afgesproken. Vanuit de VSV-regio wordt op dit moment gewerkt aan de ontwikkeling van een nieuw regionaal VSV-programma. Dit programma zal bijdragen aan de gezamenlijke inzet om voortijdig schoolverlaten terug te dringen en jongeren beter toe te rusten op een succesvolle toekomst. Jongerenwerk heeft ook een belangrijke rol in de preventie (signaleren en begeleiden) en eventuele begeleiding.

Voor de Wet van school naar duurzaam werk is het vooral belangrijk dat het Doorstroompunt, Werk en Inkomende scholen en de arbeidsmarkt goed voorbereid zijn op de nieuwe wet waarin zij met elkaar aan de lat staan voor een meer integrale opdracht. Binnen de gemeente wordt er vooral gewerkt aan wat is er nodig voor het Doorstroompunt en Werk en Inkomen goed voorbereid te zijn op de nieuwe wet en de regio richt zich op het onderwijs en de arbeidsmarkt. Partners op en rondom de school hebben een rol die bijdraagt aan dat jongeren niet uitvallen en een startkwalificatie halen (deze partners werken op het gebied van veiligheid, mentale gezondheid, signaleren, preventie, begeleiding et cetera). De cijfers van jongeren met een bijstandsuitkering die zonder startkwalificatie van school zijn gegaan worden eind dit jaar opgeleverd door Werk en Inkomen.

In gesprek over het eerste jaar Lokale Educatieve Agenda

De Stuurgroep Jeugd en Onderwijs wil de gemeenteraad graag uitnodigen in gesprek te gaan over de samenwerking en ontwikkelingen binnen de Lokale Educatieve Agenda. Hiervoor wordt een beeldvormende raad georganiseerd op 28 oktober, waarvoor alle raadsleden van harte uitgenodigd zijn.

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

R.J. den Haan
secretaris

M.W. Vroom
burgemeester

Bijlage behorende bij deze raadsbrief:
4408 Jaarbrief LEA 2024-2025